

İlgili Kanun / Madde
5953 S. BİŞK/4

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/6397
Karar No. 2025/8222
Tarihi: 22.10.2025

- BASIN İŞÇİSİ
- GAZETE
- GAZETECİ
- GAZETECİNİN ÜCRETİ

ÖZETİ Günlük veya çok kısa aralıklarla yayımlanan, günlük haber ileten, nispeten büyük boyutta basılı eser olarak tanımlanabilen gazetenin umuma hitap etmesi ve devamlılık göstermesi gerekir. Gazetenin yayımlanması bir başka anlatımla basılıp çoğaltılması gerekirse de günümüzde teknoloji ve iletişimin geldiği nokta itibarıyla, gazetenin nesne olarak basımı ve dağıtımı bir zorunluluk değildir. Gazetenin elektronik ortamda, umuma açık olarak yayımlanması ve okuyucunun yararlanmasına sunulması da mümkündür. Dairemizce elektronik gazetelerin yayın koordinatörlüğünü yapan çalışanın, 5953 sayılı Kanun kapsamında gazeteci olduğu kabul edilmiştir (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 17.4.2007 tarihli ve 2006/33909 Esas, 2007/11104 Karar sayılı kararı).

Fikir ve sanat işinde çalışma ölçütü, gazetecilik mesleğinin yerine getirilmesine dair ve doğrudan doğruya söz konusu alanlarda çalışmayı ifade eder. Buna göre, yazar, muhabir, redaktör, düzeltmen, çevirmen, fotoğrafçı, kameraman, ressam, karikatürist gibi çalışanlar gazetecilik mesleği ile doğrudan doğruya ilgili olup "gazeteci" olarak değerlendirilmelidir.

Davacının başka işyerlerinden sigortalı bildirimi

yapılmış olması, tek başına davalıda çalışması bulunmadığı şeklinde yorumlanamaz. Kaldı ki 5953 sayılı Kanun'un 13/1 hükmüne göre, aksi kararlaştırılmadığı takdirde basınla alakası olsun veya olmasın basın işçisi, başka iş yapmakta serbesttir. Nitekim tanık beyanları dâhil dosya kapsamıyla da davacının köşe yazarlığı yaptığı ve Gazete Ankara temsilcisi olduğu doğrulanmıştır. Köşe yazarlığı yaptığı internet sitesi kayıtlarında da yer almıştır. Yapılan açıklamalara ve dosya içeriğine göre davacının davalı bünyesinde, 09.04.2005 tarihinden itibaren 5953 sayılı Kanun anlamında fikir işçisi olarak çalıştığı kabul edilmelidir. Belirtilen husus gözetilmeden karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

Diğer yandan 5953 sayılı Kanun'da gazetecinin ücretinin tanımı yapılmamış olup Kanun'un 14. maddesinde "kararlaştırılan ücret" ifadesine yer verilmiştir. Basın iş sözleşmesinin tarafları olan işveren ve gazeteci, asgari ücretin altında kalmamak kaydıyla sözleşme özgürlüğü çerçevesinde ücretin miktarını serbestçe kararlaştırabilirler. Kanun'un 4. maddesine göre gazetecinin ücretinin sözleşmede gösterilmesi şarttır. Basın iş sözleşmesinde ücretin miktarının açıkça belirtilmemiş olması, gazeteci ile işveren arasında iş sözleşmesinin bulunmadığı anlamına gelmez. Böyle bir durumda dahi ücret, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı Kanun) 401. maddesine göre tespit olunmalıdır. Buna göre basın iş sözleşmesinde ücretin kararlaştırılmadığı yahut gazetecinin gerçek ücret miktarı konusunda ihtilaf olduğu hâllerde ücretin miktarı, ücret bordroları ya da yazılı belgeler, tanık beyanları ve gerekirse meslek kuruluşlarının bildirdiği ücret dikkate alınarak gerçek durumun tespitine çalışılmalıdır. Bu noktada gazetecinin kişisel özellikleri, işyerindeki ya da meslekteki kıdemi, meslek ünvanı, yapılan işin niteliği, iş sözleşmesinin türü, işyerinin özellikleri, emsal işçilere ödenen ücretler, örf ve adetler göz önünde tutulur.

Somut uyuşmazlıkta davacı vekili, müvekkilinin ücret miktarına ilişkin bir beyanda bulunmadığı gibi

dosyada dinlenen tanıklar da aylık ücret miktarı konusunda bilgi vermemişlerdir. Bununla birlikte banka kayıtları incelendiğinde görüldüğü üzere, davalı tarafından davacıya telif ücreti adı altında ödemeler yapılmıştır. Açıklanan ispat durumuna göre, işverence yapılan bu ödemeler dikkate alınarak aylık ücretin belirlenmesi gerekir. Bu nedenle Mahkemece 6098 sayılı Kanun'un 401. maddesi uyarınca asgari ücretin altında ücret kararlaştırılamayacağı da gözetilmek suretiyle banka kayıtlarına göre davacıya telif adı altında yapılan toplam ödemenin, ödeme yapılan dönem içerisindeki aylara bölünmesiyle bulunacak miktarın, ortalama aylık ücret miktarı olarak esas alınması; bundan sonra dava konusu talepler hakkında bir karar verilmesi gerekir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; müvekkilinin davalıya ait işyerinde 2005 yılından 01.07.2015 tarihine kadar köşe yazarı, röportaj yazarı ve son 1,5 yıl ek olarak Güneş Gazetesi Ankara temsilcisi olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin sigorta primlerinin ödenmemesi, ücretinin, fazla çalışma ve genel tatil ücretlerinin ödenmemesi nedeniyle müvekkili tarafından haklı nedenle feshedildiğini beyan ederek kıdem ve ihbar tazminatı, kötüniyet tazminatı, asgari geçim indirimi ücreti, ulusal bayram ve genel tatil ücreti, fazla çalışma ücreti, yıllık ücretli izin ile ücret alacaklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacı ile müvekkili arasında işçi işveren ilişkisi bulunmayıp telif sözleşmesi bulunduğunu, davacının meydana getirmiş olduğu eser ve işin niteliğine göre telif ücretine hak kazandığını, müvekkili ile aralarında bağımlı ve devamlı bir iş ilişkisi olmadığını, bu nedenle işçilik alacaklarına hak kazanamayacağını, kötüniyet şartlarının da oluşmadığını, aralarındaki iş ilişkisi sebebiyle yıllık ücretli izin hakkında da söz edilemeyeceğini, davayı kabul anlamına gelmemekle beraber davacının taleplerinin zamanaşımına uğradığını, uzun süre işçilik hak ve alacaklarını almadan çalıştığı iddiasının da hayatın olağan akışına aykırı olduğunu savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; davalı Şirketin davacı hakkında "Güneş Gazetesi'nde 09.04.2005 tarihinden itibaren haftada 1 kez bila bedel yazı yazdığı ancak bu hususun, taraflar arasında normal bir işçi işveren ilişkisi olduğu şeklinde anlaşılmaması gerektiği zira davacı ile davalı arasında süreklilik, bağlılık, tüm zamanını işverene hasretme gibi temel yükümlülüklerin yerine getirildiği bir hizmet ilişkisi bulunmadığı, zaten SGK kayıtları ile sabit olduğu üzere davacının 15.03.2005 01.09.2005, 02.01.2006 17.01.2006 ve 07.04.2010 19.12.2012 yılları arasında başka işyerlerinde çalışmış olduğu " şeklinde beyanda bulunulduğu, Cumhurbaşkanlığı İletişim Daire Başkanlığı cevabında davacının sarı basın kartına sahip olmadığı bilgisi gelmiş olmakla davacının 15.03.2005-01.09.2005, 02.01.2006-17.01.2006 ve 07.04.2010-19.12.2012 tarihleri arasında davalı Şirketten farklı işyerlerinde çalışma kaydının bulunduğu, taraflar arasında 01.11.2013 tarihli "Telif Sözleşmesi" başlıklı sözleşmeyi düzenlemiş olmaları, davacının basın mensuplarının sahip olduğu sarı basın kartına sahip olmadığı gibi hususların davacının 5953 sayılı Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştırılanlar Arasındaki Münasebetlerin Tanzimi Hakkında Kanun (5953 sayılı Kanun) tâbi çalışan olmadığı kanaatini oluşturduğu, davacının davalı yayın kuruluşunda davaya konu teşkil eden yazılarını yazmaya başladığı 2005 tarihinden davanın açıldığı tarih olan 2015 yılına kadar iddiasına göre birçok yazı yazdığı, uzun yıllar boyunca yazılarını yazmaya devam etmesi, sigorta kaydının yapılmaması yine iddiaya göre son 1,5 yıldan bu yana ücretinin dahi ödenmemiş olması ve davacının davalıdan ayrıldıktan sonra işbu davayı açmış olmasının 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen objektif iyiniyet kurallarına aykırı olmakla beraber, davacının, davalı işyeri ile arasında hizmet ilişkisinin bulunduğunu gösterir her türlü şüpheden uzak bir şekilde kesin ve net bilgi belge ve beyanın olmaması sebebiyle davacının davasının tüm alacak kalemleri yönünden reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine, Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; İlk Derece Mahkemesi kararının dosya kapsamı ve oluşa uygun olduğu anlaşılmakla, tarafların karşılıklı iddia ve savunmalarına, dayandıkları belgelere, hukuki ilişkinin nitelendirilmesine, uyuşmazlığa uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılama ve ispat kuralları ile yukarıda belirtilen gerekçelere göre, davacı vekilinin tüm istinaf nedenlerinin yerinde olmadığı, hükümde kamu düzenine aykırılık da tespit edilemediği gerekçesiyle davacının istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde;

1. Müvekkili ile davalı arasında iş ilişkisi bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddinin hatalı olduğunu,

2. Davacının 8,5 yıl köşe yazarlığı, röportaj yazarlığı yaptığını, kalan 1,5 yıl ise ek olarak Güneş Gazetesi Ankara temsilciliği yaptığını, 1,5 yıl ücretinin ödenmediğini,

3. Müvekkilinin hizmet dökümünde farklı şirketler üzerinden sigortalı gösterilmesinin sağlık mağduriyetinin giderilmesi için yapıldığını,

4. Güneş Gazetesinde 2011 yılından itibaren yazılarının internette yayımlandığını, 10 yıldan beridir çalıştığının tanık beyanlarıyla doğrulandığını,

5. Bila bedel çalışmasının hayatın olağan akışına aykırı olduğunu, son celsede bilirkişi raporunun ikinci seçeneğine göre karar verilmesinin davalı işverence dahi kabul edildiğini, davacı emekli olduğundan sarı basın kartına sahip olmadığını, sarı basın kartı olmayan birçok basın işçisi olduğunu,

6. Davacının köşe yazarlığı ve Gazete Ankara temsilcisi olduğunun inkar edilmediğini, gazeteci olmasaydı Kurumda köşe yazarlığı ve gazete manşetlerini düzenleyip temsilci olarak nasıl çalıştırılacağına anlaşılamadığını ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davacının basın işçisi olup olmadığı, iş sözleşmesini haklı nedenle feshedip etmediği, aylık ücret miktarı ve dava konusu alacakların ispatına ilişkindir.

1. Davacı işçinin 5953 sayılı Kanun kapsamında gazeteci olup olmadığı uyuşmazlık konusu olup 5953 sayılı Kanun'un 1. maddesinde, "Bu Kanun hükümleri Türkiye'de yayınlanan gazete ve mevkutelerle haber ve fotoğraf ajanslarında her türlü fikir ve sanat işlerinde çalışan ve İş Kanunundaki işçi tarifi şümulü haricinde kalan kimselerle bunların işverenleri hakkında uygulanır. Bu Kanunun şümulüne giren fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanlara gazeteci denir" şeklinde kurala yer verilerek Kanun'un kapsamı ve gazeteci tanımı ortaya konulmuştur. Buna göre Kanun'un kapsamında kalan işyerleri Türkiye'de yayımlanan gazete ve mevkutelerle, haber ve fotoğraf ajansları olarak sıralanabilir. Kanun'da bahsi geçen "gazete" ve "mevkute" gibi kavramların nesne anlamında olmadığı günlük gazete ya da daha uzun dönemsel yayınların basıldığı yer olan işletmenin anlaşılması gerektiği açıktır. Bununla birlikte gazete ve dönemsel yayının Türkiye'de yayımlanması bir başka zorunluluktur. Bahsi geçen dört tür işyerinde fikir ve sanat işlerinde ücret karşılığı çalışanlar, Kanun'da "gazeteci" olarak adlandırılmıştır.

Günlük veya çok kısa aralıklarla yayımlanan, günlük haber ileten, nispeten büyük boyutta basılı eser olarak tanımlanabilen gazetenin umuma hitap etmesi ve devamlılık göstermesi gerekir. Gazetenin yayımlanması bir başka anlatımla basılıp

çoğaltılması gerekirse de günümüzde teknoloji ve iletişimin geldiği nokta itibarıyla, gazetenin nesne olarak basımı ve dağıtımı bir zorunluluk değildir. Gazetenin elektronik ortamda, umuma açık olarak yayımlanması ve okuyucunun yararlanmasına sunulması da mümkündür. Dairemizce elektronik gazetelerin yayın koordinatörlüğünü yapan çalışanın, 5953 sayılı Kanun kapsamında gazeteci olduğu kabul edilmiştir (Yargıtay 9. Hukuk Dairesi, 17.4.2007 tarihli ve 2006/33909 Esas, 2007/11104 Karar sayılı kararı).

Fikir ve sanat işinde çalışma ölçütü, gazetecilik mesleğinin yerine getirilmesine dair ve doğrudan doğruya söz konusu alanlarda çalışmayı ifade eder. Buna göre, yazar, muhabir, redaktör, düzeltmen, çevirmen, fotoğrafçı, kameraman, ressam, karikatürist gibi çalışanlar gazetecilik mesleği ile doğrudan doğruya ilgili olup "gazeteci" olarak değerlendirilmelidir. Ancak aynı tür işyerlerinde teknik sorumlu, şoför, sekreter, muhasebe elemanı, satış ve pazarlama gibi işlerde çalışanlar "gazeteci" olarak değerlendirilemezler.

Öte yandan 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanun'un 38. maddesinde, özel radyo ve televizyonların haberle ilgili birimlerinde çalışanların da 5953 sayılı Kanun'un kapsamında olduğu açıklanmıştır. Özel radyo ve televizyonların haberle ilgili birimlerinde çalışanlar yönünden fikir ve sanat işi yapma koşulu söz konusu değildir. Ancak haberle ilgili birimde çalışma kavramı, haberin oluşumuna doğrudan katkı sağlama olarak değerlendirilmelidir. Buna göre haber müdürü, muhabir, foto muhabiri, spiker, haber kameramanı gibi çalışanlar "gazeteci" olarak değerlendirilmelidir. Bununla birlikte uplink görevlisi, şoför, diğer teknik ve idari personel, haberin oluşumuna doğrudan katkıları olmadığından "gazeteci" kavramına dâhil değildirler.

5953 sayılı Kanun'un 2. maddesinde, "Devlet, vilayet ve belediyeler ve İktisadi Devlet Teşekkül ve müesseseleriyle sermayesinin yarısından fazlası bu teşekküllere ait şirketlerde istihdam edilen memur ve hizmetliler hakkında bu Kanun hükümleri"nin uygulanmayacağı hükme bağlanarak, gazeteci kavramı ile bağımsızlık ve tarafsızlık unsuru arasında bir bağ kurulmuştur.

Somut olayda davacı, davalıya ait işyerinde köşe yazarlığı, röportaj yazarlığı ve son 1,5 yıl bu işlere ek Güneş Gazetesi Ankara temsilcisi olarak basın iş sözleşmesi ile çalıştığını iddia etmiş, davalı ise davacının telif sözleşmesiyle iş gördüğünü ve aralarında iş sözleşmesi bulunmadığını savunmuştur.

Davalı müzekkere cevabında davacının 09.04.2005 tarihinden itibaren bila bedel çalıştığını belirtmiş ise de cevap dilekçesinde telif ücreti ödendiğine yönelik savunması ile bu beyanı çelişmiştir. Davacının başka işyerlerinden sigortalı bildirimi yapılmış olması, tek başına davalıda çalışması bulunmadığı şeklinde yorumlanamaz. Kaldı ki 5953 sayılı Kanun'un 13/1 hükmüne göre, aksi kararlaştırılmadığı takdirde basınla alakası olsun veya olmasın basın işçisi, başka iş yapmakta serbesttir. Nitekim tanık beyanları dâhil dosya kapsamıyla da davacının köşe yazarlığı yaptığı ve Gazete

Ankara temsilcisi olduğu doğrulanmıştır. Köşe yazarlığı yaptığı internet sitesi kayıtlarında da yer almıştır. Yapılan açıklamalara ve dosya içeriğine göre davacının davalı bünyesinde, 09.04.2005 tarihinden itibaren 5953 sayılı Kanun anlamında fikir işçisi olarak çalıştığı kabul edilmelidir. Belirtilen husus gözetilmeden karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir.

2. Diğer yandan 5953 sayılı Kanun'da gazetecinin ücretinin tanımı yapılmamış olup Kanun'un 14. maddesinde "kararlaştırılan ücret" ifadesine yer verilmiştir. Basın iş sözleşmesinin tarafları olan işveren ve gazeteci, asgari ücretin altında kalmamak kaydıyla sözleşme özgürlüğü çerçevesinde ücretin miktarını serbestçe kararlaştırabilirler. Kanun'un 4. maddesine göre gazetecinin ücretinin sözleşmede gösterilmesi şarttır. Basın iş sözleşmesinde ücretin miktarının açıkça belirtilmemiş olması, gazeteci ile işveren arasında iş sözleşmesinin bulunmadığı anlamına gelmez. Böyle bir durumda dahi ücret, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (6098 sayılı Kanun) 401. maddesine göre tespit olunmalıdır. Buna göre basın iş sözleşmesinde ücretin kararlaştırılmadığı yahut gazetecinin gerçek ücret miktarı konusunda ihtilaf olduğu hâllerde ücretin miktarı, ücret bordroları ya da yazılı belgeler, tanık beyanları ve gerekirse meslek kuruluşlarının bildirdiği ücret dikkate alınarak gerçek durumun tespitine çalışılmalıdır. Bu noktada gazetecinin kişisel özellikleri, işyerindeki ya da meslekteki kıdemi, meslek ünvanı, yapılan işin niteliği, iş sözleşmesinin türü, işyerinin özellikleri, emsal işçilere ödenen ücretler, örf ve adetler göz önünde tutulur.

Somut uyuşmazlıkta davacı vekili, müvekkilinin ücret miktarına ilişkin bir beyanda bulunmadığı gibi dosyada dinlenen tanıklar da aylık ücret miktarı konusunda bilgi vermemişlerdir. Bununla birlikte banka kayıtları incelendiğinde görüldüğü üzere, davalı tarafından davacıya telif ücreti adı altında ödemeler yapılmıştır. Açıklanan ispat durumuna göre, işverence yapılan bu ödemeler dikkate alınarak aylık ücretin belirlenmesi gerekir. Bu nedenle Mahkemece 6098 sayılı Kanun'un 401. maddesi uyarınca asgari ücretin altında ücret kararlaştırılamayacağı da gözetilmek suretiyle banka kayıtlarına göre davacıya telif adı altında yapılan toplam ödemenin, ödeme yapılan dönem içerisindeki aylara bölünmesiyle bulunacak miktarın, ortalama aylık ücret miktarı olarak esas alınması; bundan sonra dava konusu talepler hakkında bir karar verilmesi gerekir.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgilieye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

22.10.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.